

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

08.07.2023

Ομιλία του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κ. Κυριάκου Πιερρακάκη στο πλαίσιο της συζήτησης επί των Προγραμματικών Δηλώσεων της Κυβέρνησης.

«Στην παιδεία είναι που θα κριθούν όλα για τις επόμενες δεκαετίες»

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συμφωνούμε όλοι με την παρατήρηση πως η Παιδεία κρίνει το μέλλον της πατρίδας. Και είναι τέτοιες οι παγκόσμιες αλλαγές που συντελούνται γύρω μας, τεχνολογικές, δημογραφικές, γεωπολιτικές, που τα γεγονότα έχουν πια πυκνώσει θεαματικά. Οι ταχύτητες διαρκώς μεγαλώνουν.

Στην παιδεία είναι που θα κριθούν όλα για τις επόμενες δεκαετίες. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να βρισκόμαστε σε διαρκή κίνηση. Κίνηση όμως η οποία χαρακτηρίζεται από τέσσερις βασικές παραδοχές: Πρώτον, οι όποιες αλλαγές πρέπει να αντιλαμβάνονται την παιδεία ως τον μεγαλύτερο μηχανισμό μείωσης ανισοτήτων στην ιστορία. Ένας μηχανισμός που είναι ορατός στις οικογενειακές μας φωτογραφίες, οι οποίες αποτυπώνουν την εξέλιξη της μεταπολεμικής Ελλάδας. Κάθε μεταρρύθμιση αλλά και κάθε μικρή αλλαγή πρέπει να έχει αντιλαμβάνεται και να έχει ως στόχο να κάνει πιο δυνατό αυτόν τον μηχανισμό.

Δεύτερον, ότι καλώς είμαστε οπαδοί των μεγάλων αλλαγών, αλλά κυρίως πρέπει να είμαστε οπαδοί των μικρών και πολλών καθημερινών αλλαγών που αθροιζόμενες συνιστούν διαρκή μεταρρύθμιση και έχουν μεγάλη αποτελεσματικότητα, που όλες μαζί βελτιώνουν τη ζωή μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων. Κάθε μέρα μια μικρή αλλαγή.

Τρίτον, ότι παρ' ότι ορισμένες μεταρρυθμίσεις ήταν ιστορικά καταλυτικές και καθοριστικές στην εκπαίδευσης, η εκπαίδευση δεν είναι μόνο η ιστορία των μεταρρυθμίσεων. Εκπαίδευση σημαίνει μόχθος και πράξη των εκπαιδευτικών και των μαθητών και των φοιτητών.

Τέταρτον, ότι οφείλουμε να αντιληφθούμε όλες οι πολιτικές δυνάμεις ότι η κοινωνία πια έχει αλλάξει, ότι η χώρα έχει ωριμάσει και ότι οι συγκρούσεις για τα αυτονόητα είναι εν τέλει εκείνες που γεννούν πολιτικό κόστος για εκείνους που τις προκαλούν. Θα έλεγα μάλιστα ότι οι συγκρούσεις στην Παιδεία μοιάζουν, εν πολλοίς, με την υπερχρέωση της χώρας. Γίνονται σήμερα, πληρώνονται ακριβά αργότερα. Το κεκτημένο της συναίνεσης στο νόμο Διαμαντοπούλου αντανακλά το πνεύμα που ο ελληνικός λαός επιθυμεί να δει συνολικά στην Παιδεία από το πολιτικό σύστημα .

Κυρίες και κύριοι,

Οι αλλαγές που συνέβησαν τα τελευταία τέσσερα χρόνια στην Παιδεία από τη Νίκη Κεραμέως και την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου ήταν πολλές. Διετές νηπιαγωγείο, εργαστήρια δεξιοτήτων, διπλασιασμός των πρότυπων και πειραματικών σχολείων, 25.000 διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών μετά από 12 χρόνια, αξιολόγηση, τράπεζα θεμάτων, χρονική επέκταση και ποιοτική αναβάθμιση του ολοήμερου, πολιτικές συμπερίληψης, ελάχιστη βάση εισαγωγής, χρηματοδότηση των ΑΕΙ και με ποιοτικά κριτήρια, επένδυση σε τεχνολογικό εξοπλισμό σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Στο υπουργείο Παιδείας, μαζί με τις Υφυπουργούς κ. Μακρή και Μιχαηλίδου, χτίζουμε επάνω στο πυκνό έργο που πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη τετραετία και που μας επιτρέπει να θέσουμε τον πήχη ακόμα πιο ψηλά, αυτό άλλωστε αποτελεί και την πιο σωστή ερμηνεία του αποτελέσματος των πρόσφατων εθνικών εκλογών. Η ελληνική κοινωνία είναι που θέλει να πατήσουμε το γκάζι - και όχι το φρένο. Και θα το κάνουμε.

Να ξεκινήσω λέγοντας ότι σε ό,τι αφορά τον αθλητισμό έχει ήδη μιλήσει ο Γιάννης Οικονόμου, θα είναι αποκλειστική του αρμοδιότητα ως αναπληρωτή Υπουργού και έχει ήδη θέσει το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθούμε. Αλλά αναφορικά με τα θέματα τα οποία άπτονται των δικών μας αρμοδιοτήτων θα ήθελα να ξεκινήσω δίνοντας έμφαση στην προσχολική αγωγή. Το όραμα μιας προσχολικής αγωγής μέχρι το 6ο

έτος της ηλικίας, αντιμετωπίζεται με ενιαίο τρόπο στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Σύμφωνα με έρευνες, η επένδυση στην προσχολική αγωγή είναι η μεγαλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει μια κοινωνία σε σχέση με κάθε άλλη εκπαιδευτική βαθμίδα. Στην Ελλάδα συναντάμε μέχρι σήμερα κατακερματισμό αυτών των αρμοδιοτήτων. Η Κυβέρνηση επιλέγει την άρση της πολυδιάσπασης αυτής, υπό το Υπουργείο Παιδείας ώστε να δοθεί στην προσχολική αγωγή ενιαία κατεύθυνση. Ο στόχος είναι η ανάπτυξη κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος, η αύξηση της συμμετοχής στην προσχολική αγωγή και υπογραμμίζουμε και την έγκαιρη ανίχνευση αναπτυξιακών προκλήσεων στα παιδιά με στόχο την έγκαιρη παρέμβαση.

Ειδικά αναφερόμενος στις ενέργειες στις οποίες προχωρούμε στην **ειδική αγωγή**, δημιουργούμε προγράμματα σπουδών για τις σχολικές δομές ειδικής αγωγής, κατάλληλα σταθμισμένες ως προς το είδος των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Ταυτόχρονα, θα προωθήσουμε νόμο πλαίσιο για την ειδική αγωγή συνολικά, που θα περιλαμβάνει και την αναμόρφωση της παράλληλης στήριξης.

Και εδώ θα ήθελα να τονίσω ότι η ειδική αγωγή αποτελεί για εμάς ένα ευρύτερο πρότυπο. Μας διδάσκει το πώς πρέπει να είναι η εκπαίδευση συνολικά. Γιατί όλα τα παιδιά είναι μοναδικά, όλα τα παιδιά χρειάζονται ειδική προσοχή, ειδικό ενδιαφέρον και κυριολεκτικά ειδική αγωγή. Θα έλεγα ότι ο **στόχος της**

εκπαίδευσης συνολικότερα, ο στόχος της παιδείας είναι να μας κάνει να ανακαλύπτουμε και να αποκαλύπτουμε την καλύτερη δυνατή εκδοχή του εαυτού μας.

Στα σχολεία, εργαζόμαστε για να κάνουμε πράξη την **ελεύθερη επιλογή σχολείου**. Θέλουμε να υπάρχει η δυνατότητα της κινητικότητας αυτής θεσμικά, πάντα όμως με συγκεκριμένους κανόνες και αρχές, μέσα από μια λογική του να κάνουμε τα πράγματα πιο απλά όπου μπορούμε.

- Εφαρμόζουμε το πολλαπλό βιβλίο.
- Διευρύνουμε την εφαρμογή του ολοήμερου ως τις 17:30 και επεκτείνουμε την εφαρμογή του σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία σε όλη τη χώρα.
- Επεκτείνουμε τα πρότυπα και πειραματικά σχολεία σε 180 μέχρι το 2027.
- Διαμορφώνουμε πρόγραμμα για διεθνώς αναγνωρισμένα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας και ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Προωθούμε νέο σύστημα προσλήψεων για εκπαιδευτικούς με βάση γραπτό διαγωνισμό, υπό την εποπτεία του ΑΣΕΠ.
- Αναπτύσσουμε ειδικό πρόγραμμα για το σχολικό εκφοβισμό και εθνική στρατηγική κατά της βίας των ανηλίκων.
- Απλουστεύουμε και ψηφιοποιούμε το σύνολο των υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας ώστε να μην ταλαιπωρούνται οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς.

Ανακοινώνουμε επίσης, όπως είπε και ο Πρωθυπουργός, ένα εθνικό πρόγραμμα αναβάθμισης των κτιριακών υποδομών των σχολείων της χώρας, με βάση τη χαρτογράφηση που πραγματοποιεί αυτή τη στιγμή το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος. Και τέλος προβαίνουμε στην ψηφιοποίηση όλου του εκπαιδευτικού περιεχομένου, από την πρώτη δημοτικού μέχρι την τρίτη λυκείου, με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών με στόχο αυτό να είναι προσβάσιμο από κάθε μαθητή της χώρας.

Φυσικά, επιστρέφουμε στην κανονικότητα, σταδιακά, ως προς τη στελέχωση των σχολικών μονάδων με προσωπικό αυξανόμενο μόνιμο, με 4 έως 5 χιλιάδες νέες προσλήψεις το χρόνο, ενώ βελτιώνουμε τις απολαβές των εκπαιδευτικών μας στο πλαίσιο των αυξήσεων των δημοσίων υπαλλήλων που ανέφερε ο Πρωθυπουργός προχθές. Η κρίσιμη υποδομή του εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί. Αυτούς θυμόμαστε από τα χρόνια του σχολείου, πέρα και πάνω από οποιαδήποτε φυσική υποδομή, πέρα και πάνω από οποιοδήποτε κτήριο, οποιαδήποτε τεχνολογία, αυτοί είναι που μας διαμόρφωσαν. Οι ανακοινώσεις, αναφορικά με το πλαίσιο το μισθολογικό, θα γίνουν από τον αρμόδιο Υπουργό Οικονομικών σήμερα και θα εξειδικευτούν ακόμα περισσότερο στην πορεία.

Επίσης, ανοίγουμε το διάλογο για το εθνικό απολυτήριο, για ένα κοινά αποδεκτό τρόπο πρόσβασης στα πανεπιστήμια, συμβατό τόσο με τις διεθνείς τάσεις όσο και με το κεκτημένο των πανελλαδικών εξετάσεων.

Ήδη έχουν δρομολογηθεί σημαντικές αλλαγές σε 166 προγράμματα σπουδών, αλλαγές οι οποίες θα συνεχιστούν προς την ίδια προωθητική κατεύθυνση. **Ακριβώς γι' αυτό δημιουργούμε μηχανισμό διαρκών αλλαγών στα προγράμματα σπουδών.**

Αλλαγές προς πολλαπλές κατευθύνσεις, από την εισαγωγή του μαθήματος της τεχνητής νοημοσύνης μέχρι τη θεμελίωση ότι στο μάθημα της λογοτεχνίας θα πρέπει να διδάσκονται πλήρη βιβλία όχι απλά αποσπάσματα, ότι στα αρχαία ελληνικά και στη γλώσσα μπορούμε να γίνουμε ακόμα πιο καινοτόμοι στις μεθόδους διδασκαλίας, και ότι πρέπει να ενισχύσουμε την καλλιτεχνική εκπαίδευση. Με την τεχνολογία να δρα επικουρικά και όχι κυρίαρχα σε κάθε μάθημα, ενώ εγκαθιστούμε ρομποτικά εργαστήρια και διαδραστικούς πίνακες σε όλα τα σχολεία. Ο δυισμός αυτός είναι ακριβώς αυτό που χρειαζόμαστε. Έχουμε ανάγκη τη λογοτεχνική σκέψη δίπλα στην αλγοριθμική σκέψη.

Η αξιολόγηση με κόπο, με τις δυσκολίες της πρώτης εφαρμογής μετά από τόσα χρόνια δισταγμών, αποτελεί πλέον κεκτημένο της ελληνικής εκπαίδευσης θα προσθέσω και αίτημα της ελληνικής κοινωνίας και ακόμα και οι πιο διστακτικοί αποκτούν εμπιστοσύνη στην αξία της αξιολόγησης στην προσπάθεια συνεχούς

βελτίωσης και ενδυνάμωσης του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Πρέπει και θα συνεχίσουμε σε αυτή την πορεία. Με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών και τις προτάσεις τους, σε απλούστευση, βελτιώσεις και ψηφιακό εκσυγχρονισμό των σχετικών διαδικασιών. Και φυσικά, επιτρέψτε μου να πω το αυτονόητο. Οι πρώτοι που αξιολογούνται είναι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, που κρίνονται καθημερινά από την εκπαιδευτική κοινότητα και την ελληνική κοινωνία. Και να το πω σχηματικά που δίνουν, αν θέλετε, κάθε μέρα εξετάσεις.

Αποδίδουμε μεγάλη έμφαση στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, παρέμβαση που θα εκδηλωθεί μέσω ενός νέου νόμου πλαισίου, που θα δώσει έμφαση στη συνένωση των δυνάμεων των ΕΠΑΛ, των ΙΕΚ και των Εργαστηριακών Κέντρων. Στόχος μας η ανάπτυξη τοπικής κλίμακας και η καλύτερη σύνδεση αφενός με τις ανάγκες κάθε τοπικής κοινωνίας και οικονομίας και αφετέρου με τη νέα πραγματικότητα που δημιουργεί η πληροφορική και η τεχνολογία σε κάθε κλάδο.

Κυρίες και κύριοι,

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έγιναν πολλά στα προηγούμενα χρόνια, από το νέο νόμο πλαίσιο για τα ανώτατα ιδρύματα μέχρι την αποκατάσταση της πραγματικής έννοιας του ασύλου. **Η κοινωνία απαιτεί την εδραίωση και την ενδυνάμωση του δημοσίου πανεπιστημίου ως ενός πραγματικού «ασύλου ιδεών», όπου οι ιδέες**

επικρατούν και η βία εξοστρακίζεται. Θα περιφρουρήσουμε αυτή την κατάκτηση, γιατί συνιστά περιουσία και επιθυμία του ελληνικού λαού.

Για να ενισχύσουμε τη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας επενδύουμε στο πλούσιο ανθρώπινο δυναμικό των πανεπιστημίων μας, για το οποίο είμαστε βαθιά υπερήφανοι. Αναπτύσσουμε προγράμματα του ταμείου ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα, τα οποία ξεπερνούν κατά πολύ το 1 δις ευρώ, από βιομηχανικά διδακτορικά μέχρι τις συμπράξεις των πανεπιστημίων με μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Εφαρμόζουμε το νόμο πλαίσιο στα πανεπιστήμια με έμφαση στις καινοτομίες που αυτός εισαγάγει, όπως το Ελληνικό Erasmus. Προωθούμε τη δημιουργία funds εντός των πανεπιστημίων με στόχο τη χρηματοδότηση καινοτόμων ιδεών φοιτητών και καθηγητών.

Είναι επίσης γνωστό - και κομμάτι του προεκλογικού μας προγράμματος - ότι επιθυμούμε την άρση του καθεστώτος εθνικής εξαίρεσης σε ό,τι αφορά την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων. Πιστεύουμε στην άρση του κρατικού μονοπωλίου στην ανώτατη εκπαίδευση όπως ισχύει σε κάθε προηγμένη δημοκρατία και για τον λόγο αυτό θα επιδιώξουμε την αλλαγή του άρθρου 16 στην προσεχή συνταγματική αναθεώρηση.

Ταυτόχρονα, όπως ανέφερε ο Πρωθυπουργός, θα διερευνήσουμε τη δυνατότητα για σύναψη διακρατικών εκπαιδευτικών συμφωνιών. Οι συμφωνίες αυτές που δύνανται να γίνουν με βάση το άρθρο 28 του Συντάγματος μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν σε άλλες χώρες να λειτουργήσουν και μέσω παραρτημάτων επίσημα στην πατρίδα μας και να απολαμβάνουν στην Ελλάδα ισοτιμία με τα ελληνικά πανεπιστήμια, με βάση – το υπογραμμίζω – αυστηρότατα κριτήρια τα οποία θα θέσει η ΕΘΑΑΕ. Η δυνατότητα που υπάρχει στο πλαίσιο των υφιστάμενων συνταγματικών δεδομένων για ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων είναι κάτι που συζητείται εδώ και χρόνια από ειδικούς στη χώρα μας. Θα προβούμε στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων που μας δίνει το Σύνταγμα ώστε να προετοιμάσουμε συμπληρωματικά το έδαφος για την αλλαγή του άρθρου 16 χωρίς να χάσουμε ακόμα περισσότερο χρόνο. Για να το πω σχηματικά, δεν μπορεί η Ελλάδα των 10 εκατομμυρίων κατοίκων να έχει περισσότερους φοιτητές στο εξωτερικό από την Ισπανία των 46 εκατομμυρίων κατοίκων ή την Αγγλία. Και δεν επιτρέπεται η χώρα μας να μην έχει καταφέρει τουλάχιστον να γίνει περιφερειακό κέντρο προσέλκυσης ξένων φοιτητών. Μπορούμε καλύτερα και μας αξίζει να τα πάμε καλύτερα.

Δύο ακόμα παρατηρήσεις κύριε Πρόεδρε.

Επίσης, επενδύουμε στη δια βίου μάθηση. Υπάρχει χάσμα δεξιοτήτων ειδικά θα πω στην αγορά Πληροφορικής, ανέφερε και ο Πρωθυπουργός στην ομιλία για το πρόγραμμα των 100.000 Ελλήνων που θα συμμετάσχουν στη δια βίου μάθηση ως

προς στην πληροφορική θα γίνει σε συνεργασία πολλών υπουργείων και με τον Σύνδεσμο Εταιρειών Πληροφορικής Ελλάδος, το χάσμα αυτό είναι περίπου 8.000 το χρόνο. Άρα θα πρέπει και μέσω των πανεπιστημίων και μέσω της δια βίου μάθησης να επιδιώξουμε να το καλύψουμε.

Τέλος, σχετικά με την αρμοδιότητα των θρησκευμάτων, θα συνεργαστούμε με την Εκκλησία σεβόμενοι τους διακριτούς θεσμικούς μας ρόλους και θα προβούμε στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση του Αντισημιτισμού.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, κλείνω με την εξής σκέψη σε συνάρτηση και με όσα είχα την ευκαιρία να αναφέρω πριν.

Το 480 π.Χ. απέναντι στον κίνδυνο των Περσών, το μαντείο των Δελφών έδωσε ένα χρησμό «τα ξύλινα τείχη θα σώσουν την πόλη». Οι συντηρητικοί Αθηναίοι της εποχής ερμήνευσαν τον χρησμό κυριολεκτικά: να υψώσουμε «ξύλινα τείχη» γύρω από την Ακρόπολη. Όμως ο Θεμιστοκλής επέμενε ότι τα τείχη έπρεπε να ερμηνευτούν ως πλοία. Και ουσιαστικά για να κερδίσει η Αθήνα τον πόλεμο έπρεπε ο πόλεμος να γίνει έξω από τα τείχη της Αθήνας. Δικαιώθηκε. Κι αν όπως είπε ο Τρικούπης, «η Ελλάς προορίζεται να ζήσει και θα ζήσει», οι αναμετρήσεις του σήμερα πρέπει να γίνουν πέρα από τα όρια που προσδιόριζαν τις σκέψεις και οι πράξεις μας στο παρελθόν. **Πέρα από τα τείχη που κάποτε σηκώσαμε.** Η μοίρα της

Ελλάδας, η μοίρα του λαού της, είναι να ανοιχτεί στο πέλαγος. Δεν έχουμε απολύτως τίποτα να φοβηθούμε. Αυτό είναι το στοίχημα αυτής της γενιάς. Να γίνει πρωταγωνίστρια στα νέα εθνικά άλματα. Και το στοίχημα αυτό θα το κερδίσει. Σας ευχαριστώ.